

Előre kell bocsájtanom, hogy Julianus levelének ebben a részletében, mint minden legendában, a részletek zavarosak és össze-vissza kuszáltak. Az események helyét és szereplőit összcseréli a nép ajkán élő hagyomány s csak egy-egy név, egy-két utalás az, ami utbaigazíthatja a kutatót.

Ilyen utalás az, hogy miután Dzsingiz az ornachi szultánt legyőzte, birodalmát a magáéhoz csatolta és Ornachban fényes palotát emeltetett.

Az *Ornach* helynév teljesen ismeretes. Előfordul Piano da Carpinonál is *civitas Ornas* (*Ornac, Orna*) alakban, szintugy Benedictus Polonusnál *Ornarum civitas* formában, Alberichus Monachusnál *Ornacia* és *Oruntia* változatban. Ugyanez a város az orosz évkönyvekben — Frähn szerint *Arnace* vagy *Ornace* néven szerepel és azonos a Don torkolatánál épült Tana, vagy Tanais várossal. Kezdetben a város görög gyarmat volt, a XIV. században pedig, mint a velenceiek és a genovaiak keresdelmének gócpontja játszott igen fontos szerepet.³⁷

Igaz, hogy Batu kán az Ornach közelében fekvő Szuraiban (Sarai, Szeráj) rendezte be főhadiszállását, mondhatók: fővárosát, de ez Julianus idejében még nem állott, tehát nem vonatkozhatik erre az Ornachra tudósítása.

Ellenben kétségtelen, hogy a levélben említett fényes, nagy káni palota és udvar *Karakorumban*, az ujgurok elnéptelenedett *Orkhon*-vidéki tartományában³⁸ létesült. Csakis így van értelme ennek a mondatnak is: „*Selenleg tehát fia, a kán... a nagy Ornach államban székel!*” Ezt a királyságot atyja még a háboruskodások kezdetén hódította meg. Ki szállana sikra Ornas, egykori kis görög gyarmatért, hogy az valaha „nagy állam” volt s ki tudná azt bebizonyítani, hogy azt Dzsingiz kán a tatár világhatalom bölcsőkorában hódolásra bírta?!

Kétségtelen tehát, hogy Julianus a „*civitas Ornach*” elnevezést Karakorum neve helyett használja. Hogy ez esetben a tévedés magától Julianustól származik, valószínűvé teszi az körülmény, hogy a név egyrészt egyformán fordul elő, mindhárom levélben, másrészt amikor a Bug folyó melletti kán vezérről ír, „Ornachot” szomszédos államnak tünteti fel, mint ahogy valóban közel is van az igazi Ornach a Bug torkolatvidékéhez.

A tévedés pedig onnét ered, hogy Karakorum neve az egykorú kínai kufók tanúsága szerint *Hola*-nak, (var. *Ho-lin*) hangzott.^{39a} Tehát Julianus a *Hola* névet az általa jól ismert Ornach névvel azonosította.

³⁷ V. ö. Az ismeretlen Julianus 79 l.

³⁸ V. ö. Homan, Magy. tört. I. kt. 524 l.

^{39a}) *Storia Universale*, Amsterdam, 1771. t. IV. pp. 334, 371 sg. — *Nouveau Diction. de géographie*, ed. St. Martin et Roussellet. Suppl. 1897. — *Golubovich* id. m. t. III. p. 357.